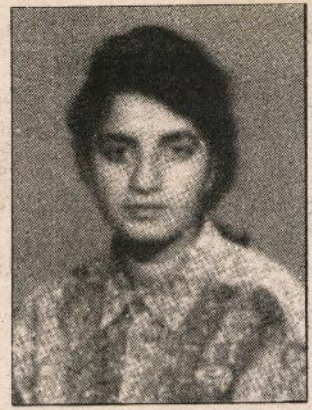

Pêkutiyên li ser
Özgür Gündem'ê
didomin, niha jî
Aysel Malkaç
winda ye

Rûpel 9

Germa hilpişkîna 15'ê Tebaxê

Rûpel 8

Ji destpêka meha Tebaxê ve bandora (tesîra) 15'ê Tebaxê roja hilpişkîna şerê çekdarî, bi êrîşên gerîlla yê ser qereqol û tabûran xwe nişan da.

NIRXÊN 15'Ê TEBAXÊ

Me gelek cejn derbas kirin/
Li ser çîyan/ Tî û birçî/ Em
gelek cejn jîyan/ Li pişt tîlê
rêsayî/ Di zîndan de/ Me
gelek cejn dît/ Li diyarê mi-
rinê/ Lê belê min qet nedît/
Wek 21'ê Adarê lîvok/ Wek
15'ê Tebaxê germ.

Rûpel 12

KONTRGERÎLLA ENDAMÊ YDK'Ê KUŞT

Mele Muhyettîn wek welat-
parêzek di nava dîndarên Kurd
de xwedî cihekî bi rûmet bû.
Endamên kontrgerîla ew di mala
wî de qetil kirin.

Rûpel 3

Însanetî û Kurd

Însanetî ziman e, zimanê me zimanekî dewlemend e, kevn e. Zimanek gelekî xweş e. Lê em ne layîqî wî zimanî ne.

Bi hezaran bêhiş di nav me de hene ku rojekê pirs nakin em ji bo çî bi zimanê xwe naxwînin. Em wek cenawera bûne. Însanetî stran û helbest û govendên milêtên cihanê ne. Lê bi hezaran bêhiş hene rojekê pirs nakin "Ji bo çî govend, stran û leyîstikên Kurdistanê ji me hatine dizîn."

Folklor û kultura gelê Kurd pîrr kûr e, pîrr dewlemend e. Lê em ne layîq in.

Însanetî, azadî û rizgariya gelan e. Lê em koleyê cendirme û karbidestên paşvemayînin.

Em ne însan in. Em ne layîqê jînê ne. Ger em layîqî vê dinê bûna wê zarokên me bi zimanê bav û kalên me bixwendana, wê rojname bi zimanê me derketana. Ger em însan bûna, em nediketîn bin destê weşî û cenawiran. Ger em dixwazin însan bin, divê em xwe

bişewitînin. Ji bo ku ronahiya şewata me şevreşiyê bikuje. Ger em dixwazin însan bin, divê em yek bin. Û bi cihanê îspat bikin ku em ne cenawir in. Barê me barek gelek giran e, û bêyî yekîtiyek xurt ev bar nayê rakirin.

Ey paşvemayî, tirsonek û xayîne gelê me! Wan guhên xwe yî kerr û tijî qirêj û gemar bidin ser gurma gurma çiyayên Kurdistanê. Bi çavên xwe yî kor binêrin, çawa gerîlayên qehreman canê xwe didin ber gulleyên dagirkeran. Binêrin çawa gerîla di zikê kaşên Kurdistanê de li hember balefiran, top û tanqên dijminê xwînmij û neheq şer dikin.

Ey mîrxasên gelê Kurd! Wan xayînan, ceş û îxbarkarên nav xwe biqedînin. Wan bi qurbana şîrê dayîkên wan bikin. Wan bi qurbana xortên me yî leheng ên di zindanan de bikin. Wan bi qurbana gerîlayê qehreman bikin. Bibihîzin dengê çiyayê me. Bibihîzin dengê gerîlayên me yî leheng.

Namûsa gelekî ji namûsa jinekê an ya peyakî pîrr girantir e.

Nebêjin em ji welêt dûr in. Em tim li welat in. Li her derê faşîst û xwînmij hene. Ev nivîs ji kêfxweşî nayê nivîsandin. Ev ji axîne dilan tîn der.

Ger mirov bajarekî çiqasî paqij bike lê hundirê mala xwe gemarî bihêle paqijbûna bajêr tu feyde nade mirov. Mala gelê Kurd gelekî gemarî ye. Ev gel tijî pînc, çayir û tenekên pîsî bûye. Ji bo wî awayî divê ku em berî her tiştî derê mala xwe pak bikin. Û xwe ji pîncan, çayiran û tenekên pîsî xelas bikin.

Pînc ew in ku yên rojekê dibin Kurd û rojan din wexta neyê hesabê wan xwe ji Kurdayetiyê dûr dixin.

Çayir xayîne gelê me ne. Ewê ku xwe difiroşin dijmin in. Bi destê wan pînc û çayiran şoreşên me herdem têk çûne.

Tenekên pîsî jî ew in ku, ji bo çêkirina pîsî û xwarinê hatine dinê. Ew tu rojan fey-

de nadin gelê Kurd. Û tim bi şoreşê qurfan dikin. Ew wek qeşmeran ji fesadî û qiseyên genî pêştir tiştêkî nayînin cih.

Ey xort û keçên Kurd!

Ta kîjan çaxê wê gelê me wilo nezan û bêheq bimîne? Şoreş di qehweyan, odeyan û meyxanan de çênabe. Şoreş ne bi gotinên pîrr e. Û ne jî bi qîssên vala ye. Bes e êdî virr û derew. Şoreş bi kirinê çêdibe. Şoreşa gelê Kurd berî her tiştî di nav gel de çêdibe. Heta di nav me de pînc, çayir û tenekên pîsî hebin em tu caran nikarin bigihin armancên xwe. Bes e! Me got Kurd şer in. Bes e me got em piling in. Erê şer û pilingê me pîrr in. Lê pînc û çayir û tenekê me yî pîsî jî hîn pîrr in. Şoreş ew e ku em karibin van rûreşan bi însan bikin û riya rast nîşanî wan bikin, heke nebû em wan bifetîsin û bi qurbana axa Kurdistanê şerînan bikin, bi qurbana xwîna şehîde pakrewan bikin.

Îhsan Mizîzex / Swêd

FERHENGOK

- Beyar:** Erda neçandî (ekilmemiş toprak)
- Bor:** Hesp
- Borê qer:** Hespê qer (siyah at)
- Diyar:** Penî, eşkere, alenî (açık, gizli olmayan)
- Faq:** Daf, kemîne
- Find:** Mûm, mûmik
- Firkandin:** Mizdan (ovmak)
- Gazin:** Lome, gilî (yakınma, şikayet)
- Gazinok:** Lomekar, gilîkar
- Kerb:** Xem, keser, kîn
- Kerbok:** Kîndar, kesê zû xembar dibe
- Kiryar:** Ê ku dike (yapan)
- Kiryar nediyar:** Ê ku kiriye ne kifş e (faillî meçhûl)
- Menzel:** Ode
- Pelgir:** Maşe, navgîn
- Qerimandin:** Westandin, tevizandin (yormak, uyuşturma)
- Qermîn:** Westîn, tevizîn (yorulmak, uyuşmak)
- Sayî:** Sahî, bêewr (açık gökyüzü)
- Şemal:** Şewq
- Şerragirtin:** Şerrawestîn (ateşkes, mutareke)
- Şibdar:** Ê ku dişibe (benzer)
- Şibdarî:** Şibîn, mîna hevî (benzerlik)
- Tip û tenê:** Tik û tenê (yapayalnız, yalnız, tek başına)
- Tîr:** Hevalê kevanê (ok)
- Tîr:** Darikê ku pê hevîr vedikin (oklava)
- Tîr:** Tund, sift (yoğun, katı)
- Werz:** Sebze
- Werze:** Sebzeferoş

Bihara welêt

Bihar bi her awayî xweş e. Jiyanekê nû, jiyaneke bi çûyîn û hatin û jiyaneke xwerûkirin e. Lewre bihar şenkayî ye. Şenkayî jî, balkêşa hebûna jiyane, balkêşa teyr, şalûr û bilbilan e.

Ger li welatekî, welat û bilbil hebin, wê teyr jî hebin, şalûr jî hebin... Zêdebûna şalûr û bilbilan hîn bêhtir e û ya teyran hîn kêmtir e. Ji ber vê kêmbûna xwe jî teyr, tu caran bi bin neketine. Lê îro şalûr û bilbilan hewl (qewet) dane xwe. Li dijî teyran radiwestin û bi dengên xwe yî xweş li deşt, zozan û li çiyayên welêt dixwînin.

Dengê bilbil û şalûran, xewa teyran herimandine, ew ji xewê veciniqandin û ew pîrr qeherandin. Bilbil û şalûran dengên xwe yî xweş hîn bêhtir bilind kirin, qeriyar, gazî kirin, hawar kirin... Hawar. Dengê hawara bilbil û şalûran çû hemû teyr û tebayên welêt ku di xewa hezar salan de bûn. Teyr û tebayên welêt, weke teyrên

din bi gêjiya xewê li dora xwe nêrin, hinan ji wan gotê qey, xewn e û hinan ji wan jî, qerîna xwe tevî dengê bilbil û şalûrên din kirin. Dengê wan li deşt û newalên welêt gihîşt hevdu û weke zelzeleyekê welat hejand, hinan xwe bi teyran girt û hinan jî xwe li dengê bilbil û şalûran...

Ën ku xwe li teyran girtin pîrr dûv de dîtînin ku ew dengên xweş ne dengê wan teyran bû, wan teyran ne bi meqamekî wilo zanîbû û ne jî şûfa wan, şûfa wî dengî bû. Lê derbekê xwe bi wan girtibûn û çûbûn cem wan, nema zanîbûn bê wê bi çî awayî xwe ji wan berdînin!

Û yên ku xwe li dengê bilbil û şalûran girtin dîtînin bê çî bihar û çî dilan li welêt heye. Di nava mîrg û zêviyan de hêlînen vejînek îroyîn çêkirine û bi deng û govendên xwe yî rengîn di nav de dileyizin. Bi vê dîtina xwe teyr û tebayên welêt hîn bêhtir gêj bûn. Lê ew gêjbûna wan ne ji gêjbûnek xewîn bû. Gêjbûnek dilxwe-

şî, serbilindî û xwenasîn bû. Bi kerba hezar salan û bi kerba serdanîna hezar salan nepirsîn bê yên di govendê de kî ne û tevî govenda wan bûn. Ne li eşîra wan û ne jî li malbata wan qet pîrs nekirin.

Govend gerandin, di merg û zêviyan de cih nema ji wan re, ber bi asûmanên tarî ku ta îro li ser xaka welatê bindest digiriyan ve teqiyar. Li asûmanên tarî ref girtin, bi refên xwe, ser teyran tarî kirin. Teyr çavkor û gêj bûn, nema karîbûn li asûmanên welêt bifiriyana, çawa ku nema karîbûn li ser xaka welêt bimeşiyana...

Şalûr û bilbilan li ser asûmanên welêt bi perikên xwe yî rengîn keskesor (qozeqer) çêkirin, temamî welêt, di binê rengên keskesorê de ma. Tiştêk ji tariyê û li ser navê tariyê nema. Dîsa tarî kete quncikên xwe yî kevnîkî!

Quncikên kevnîkî û tarî ji aliyê bilbil û şalûran ve yek bi yek hate ronîkirin û paqijkirin. Ew quncikên kevnare

ku hilma nebaşiyê jê dihat û çavkaniya neyartiya bilbil û şalûran dikir, kirin hêlînen jiyaneke nû û çavkaniyên xweşî û berxwedanê.

Berxwedan... Ji bo şalûr û bilbilan ne tiştêkî nû bû. Lê belê ev berxwedan berxwedanek ne tenê ya bilbil û şalûran, ya hemû welêt û çî li welêt hebe, kevir, ax, dar, av, çol, çiya û hwd. bû.

Şalûr û bilbilan dîtînin ku jiyar û berxwedan yan jî, berxwedan û jiyar jî hevdu nayê qetandin û ji jiyane hez dikirin. Wê gavê divê bikevin nava berxwedanan jî. Her ku perikên xwe yî rengîn li asûmanên sayî li ba dikirin hîn bêhtir ji berxwedanan hez dikirin, çima ku qerimandina baskên wan î ku perikên wan jinefirandinê qurmiçîbûn, azad dibûn û nema dixwestin dilîtiyê.

Dilîti ne bi xwestina dilên dilîni ye! Xwestina dil reşaye. Bilbil û şalûr dilînen welat e, welat jî dilîne welatek azad e.

Î. Xort

Cejna 15'ê Tebaxê

Çavê gelê min Apo hat
Ronahî kir rojhilat
Şewq û şemal da welat
Got: "Ya mirin ya felat"

Pîroz be sed pîroz be
Cejna 15'ê Tebaxê
Li me Kurdan pîroz be

Dîrokê şax û gul da
Şer hel bû li axa Medya
Li nav bajar û gunda
Enî artêş di şer da

Kurdino rabin ser piyan
Wek şerên serê çiyar
Hildin ala kesk sor û zer
Ba biliv kîn li her çiyar

Silavê dê û bavan
Li keç û xortên şoreşvan
Bo rizgariya welat
Berdêl xwîn e can feda.

Pirhat Amed

Bi berpîrsiyarên odeya pazarvanan re hevpeyvîn:

'Dewlet ji pazarvanan ditirse'

Hûn karin xwe bidin nasikirin?

-Navê min Ceylan Aktaş e. Ez li Stenbolê hatime dinyayê, malbata me ji Qefqasê hatiye. Ez 6 sal di sendîkaya DİSK'ê de nûner bûm, piştî cûnta leşkerî ya 12'ê Îlonê em bêkar man. Min dest bi pazarvaniyê kir... Ev 9 sal e ji pazarvaniyê ta serokatiya odeyê min kiriye; niha jî didomînim.

Berê hûn komele bûn, niha jî bûne ode (menzel). Di naubera ode û komeleyê de çi cihêti heye?

- Di meclîsa Tirkî de hin qanûn guherandin, ji ber ku tevlihevî çêdibû. Wek komeleyên çandî, komeleyên heywanan û hwd. ku girêdayî qeymeqaman e, navê wan jî komele bû. Ên mîna, pazarvan, şofêran û hwd. yanî yên pişeyî (meslekî) jî komele bûn û gelek tevlihevî çêdibûn.

Ji ber vê yekê yên pişeyî gişt bûn ode û girêdayî Odeya Sanayiyê bûn. Li gorî vî qanûnî nû derketiye gava der heqê pazarvanan de biryar bê standin pêwîst e nûnerêkî me jî amade be û bi hev re biryar bidin.

Heta niha çend endamên girêdayî oda we çêbûne, ji bo endamiyê mercên (şêrt) we çi ne?

- Vê gavê 20 hezar endamên me hene, ji bo endamiyê jî tenê pazarvanî bes e. Jixwe yên ku pazarvan be pêwîst e bibe endamê oda me. Salê jî 250 hezar em ji endamen xwe berdelê endamiyê distînin.

Hûn wek odeya pazarvanan çi karî dikin?

- Karê me girêdayî pazarvanan e. Problemeke pazarvanan li ku derê hebe em li wir in. Pazarvan berî sibehê diçin ta nivê şevê dixebitin; bi problemên xwe re nikarin eleqedar bibin, vî karî jî em çimeşînin.

Wek tê xuyakirin pazarvan gişt Kurd in, sedemê wê çi ye?

- Pazarvan tenê ne Kurd in, di nav pazarvanan de Laz, Çerkez, Erebe, Tirk her cure însan hene û dixebitin. Lê zaf wan Kurd in. Ji ber ku dewleta Tirk, gundan xera dike gundî jî mecbûrî koçê dibin. Ên ku lêzîmê wî pazarvan be, tîrî balê, xwe lê digirin. Ew jî pêşî li ber dezgeha limonan difiroşe, paşê ku der û dora xwe nas dike ji xwe re cih distîne. Bi vî awayî dibe pazarvan.

Serokê Odeya Pazarvanan ê Stenbolê Ceylan Aktaş (Ê rûniştî) bi endamên odeyê re.

Gelê Kurd weke gelên din ne xwenda ye ku karekî din bike. An wê li înceatan bixebite an wê pazarvaniyê bike, an wê tiştên seyar li ser ereboka bifiroşe. Li metropolan halê gelê Kurd ev e...

Çi astengî an problem li ber xebatên we hene?

- Gişt problemên me bi belediyeyan re ne. Wek ku bi dilê xwe cihê pazarên me diguherînin; dibin sebebê nanê gelek hevalên me yên pazarvan. Mînakek em bidin, wek Şişli. Serokê Belediyeya Şişli Fatma Gîrîk, cihê pazareke me rakir me jî îtiraz kir. Çapemeniya Tirk me wek "teror" sûcdar nîşan da û got: "Odeya pazarvanan, pazarvanan provoke dike." Û çapemenî gelekî li ser sekinî ta ku cihê pazara me rakirin. Fatma Gîrîk soz û bext da ku, wê cihêkî din ji bo pazarvanan veke û sozê xwe jî anî cih. Lê çawa di cihê pazara kevin de ku rojê te 100 hezar kar dikir, li cihê nû 10 hezar dimîne. Ji ber ku zaf ji gel dîr e. Berê li Edenê û Amedê jî politikayên wiha kiribûn, niha jî dixwazin li Stenbolê wiha bikin.

Pazarvan diçin cihê pazara nû?

- Hin hevalê me diçin, lê gelek kêr. Ên diçin jî ne bi

dilê me ye, ji ber ku em bihêlin hevalê me herin wir sibehê wê pazareke din jî bigirin. Gere em rê nedin belediyayî li ber xwe bidin.

Problemên pazarvanan çi hene, bi kurtî hûn karin bibêjin?

(Bersiv: Sekreterê Giştî yê Odeya Pazarvanan M. Şerîf

Gişt problemên me, bi belediyeyan re ne. Wek ku bi dilê xwe cihê pazarên me diguherînin; dibin sebebê nanê gelek hevalên me yên pazarvan. Mînakek em bidin, wek Şişli. Serokê Belediyeya Şişli Fatma Gîrîk, cihê pazareke me rakir me jî îtiraz kir. Çapemeniya Tirk me wek "teror" sûcdar nîşan da û got: "Odeya pazarvanan, pazarvanan provoke dike."

Bayram)

- Dewlet ji pazarvanan ditirse. Bi giştî jî yên ku ji Kurdistanê hê nû tîrî. Dewlet dibêje li Kurdistanê gel ne di

destê me de ye, em li metropolan jî fersend bidin wan wê alîkariya "terorîstan" bikin. Wê herin ba wan, ji ber vê jî nahêlin ku pazarvanan wek xwesteka xwe bin...

Komele an jî odeya pazarvanan ji kîjan hengê ve heye?

- Komeleya pazarvanan di sala 1964'an ve heye û heta niha jî didome. Wekî din, di eynî tarîxê de ji bo pazarvanan bi navê "Komeleya Mafparastinê ya Pazarvanan" ve-bûye. Lê niha tu mafê pazarvanan naporêze. Ji ber ku yê ku nikaribe xwe biparêze, mafên pazarvanan qet nikare biparêze.

Ez dixwazim der heqê şerê Kurdistanê de ji we bipirsim, wê şer çawa bisekinne?

- Îro li hember gelê Kurd şerekî qirêj ji terefî dewleta Tirk ve tê meşandin. Bi dehan gund tîrî bombebarankirin, koçberkirin, dîsa li serê çiya sedan xort tîrî qetilkirin, leker tîrî kuştin. Ma ev lawê kê ne, lawê Demîrel an yê Güreş in? Ku bibêjin êdî şer bes e bila kes neyê kuştin, gund neyên talankirin û koçkirin. Weke tê zanîn PKK şerrawestîne xwest û nêzî du mehan jî yekalî rawestand, lê dewleta

Tirk kuştin û cîneyetên xwe ji gelê Kurd kêr nekirin. Îro ji çek pê ve tu rê li ber gelê Kurd nemaye, dewleta Tirk mecbûr kiriye.

Ji bo pêşveçûna zimanê Kurdî pêwîst e çi bê kirin?

- Zimanê Kurdî wê bi saya kovar, pirtûk, rojname, sazgehên wek NÇM (MKM), Enstîtuya Kurdî ev bar li ser milê wan e, ziman divê bê safikirin ferheng derên, dawî jî dibistan. Bi dîtina min wê ziman wiha bi pêş ve here. Lê ez dixwazim rexneyekî jî li van sazgehên Kurdî bikim. Ku teşîq nakin gelek xortên Kurd hê jî nizanin ku bi zimanê Kurdî nivîs tê nivîsandin. Pêwîst e ku teşîq bikin xwendevanan...

Dixwazim tiştêkî din jî bibêjim ku hin sazgehên Kurdî tiştên nebûyî li mirov dikin. Mînakek ku em bidin; wexta ku hîlbijartina me çêbû hin rojnameyan nivîsand ku hîlbijartina me bi hîle û fetl û fatan çêbûye, mixabin ew ne rast bû. Û em nizanin ji bo çi ev hatibû nivîsandin.

Tiştêkê me nepirsi û hûn bixwazin bibêjin heye?

- Na. Spas.

**Hevpeyvîn:
Salih Günbat**

Negirî, nekene, lê fêma bike.

Spinoza

Rûçikê bi mast spîkirî

Yekî bajarî, heşt bizinê wî hebûn. Serê zivistanê her heşt bizinên xwe dide destekî xwe yî gundî bi sexil (hilberiya ku ji wan re bê, wek kar, mû û rûn, dê li hev û du par bikin). Ê gundî xasûk e (fenek e) zehf kêfa wî ji vê bazarê re tê û bizinan dide ber xwe, dibe gund. Dibe xwe-diyê heşt bizinan. Zivistanê wan xwedî dike. Dibe bihar, her heşt bizin dizên, şîr pirr e, bihar û havînê, kulfet berhemên şîrî bi serê xwe de dike. Tiştê nade xwe-diyê bizinan.

Serê payîzê, yê gundî radibe sîtilek mast hiltîne û berê xwe dide bajêr. Diçe mala hevparê (şîrîkê) xwe. Dibe jê: "Si-beha te bi xêr." Ê bajarî dibêje: "Wey ne ehlân. Ne ser çavan û te ne bi xêr hatî. Ma lawo, bihar çû, havîn çû me ji destê te tiştê nedît. Ne sîtilek mast, seriyeke penêr û ne tebsiyek nîvîşk an jî to (qeymax).

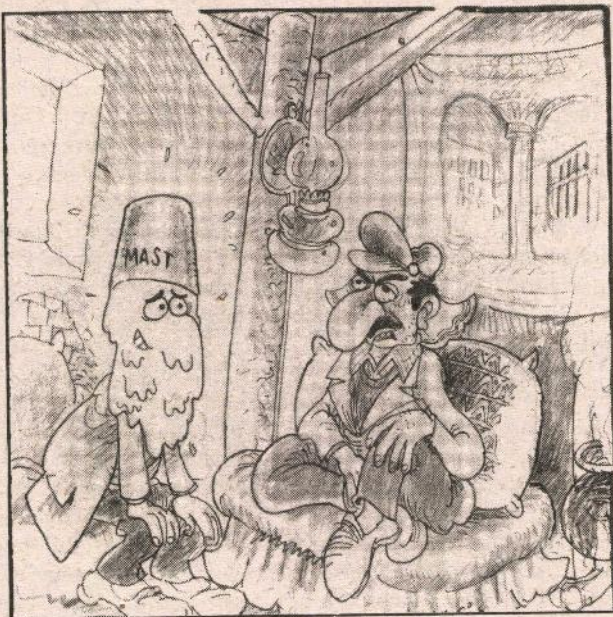
Ma îro ez hatim bîra te. De rabe biçê bizinê min werîne ku em ji hevdu xelas bibin. Tiştê te bi serê min kir, ta niha kesî bi serê min nekiribû."

Ê gundî xasûk e, destê wî ji bizinan nabe, çavê wî li fen û hîleyan e. Got: "Şîrîko, bêhna xwe fireh bi-

ranek hat, xak bûbû çirav, yek teqînî, yek peqînî û yek jî hat li cern wan sekinî. Min ew anîn malê, êvarê yek nivistî, yek ling şikestî û yek jî li cem wan rawestî, ev bûn şeş. Ya çal, rojekê ma li mal. Ev bûn heft. Ma yek. Ew jî za, karek anî. Îro min ew anî bajêr, firot da bi kêrek kalanî. Va ye kêr bi min re ye. Emê li hevdu par bikin.

Te divê kalan ji te re û kêr ji min re û te divê, kêr ji min re û kalan ji te re." Bi herdu awayî jî kêr par xwe dixist û didomîne. "Va ye min sîtilek mast jî, ji te re aniye." Xwe-diyê bizinan, ji behecana re, radibe sîtila mast, bi serê yê gundî de dike. Rûyê (rûçikê) yê gundî tev dibe mast û spî dike. Ê gundî dibêje: "Şîrîko, ez gelekî kêfxweş bûm, va ye rûyê min li ber te spî ye. Elhemdullah, îsal jî ez û tu bi rûkî spî ji hevdu xelas bûn."

Î. Omerî

ke, li min jî bihîshise. Tiştê ku bi serê min hatiye bila bi serê gawirê sefêkirî neyê.

De rabe pênuşek û kaxezekê werîne ku em hesabê xwe bikin. Zivistan bû. Min bizin birin çolê, çêriya. Ba-

Jûjî...

Doğan Güzel

* FESTÎWALA "AŞTÎ Û ÇANDI" KU WÊ DI 7-8'Ê
TEBAXÊ NE ÇÊBIBÛYA JI REX 15'Ê TEBAXÊ
BI PAŞ VE HATTE XISTIN

TÎR

Musa Anter

Musa Anter û fitîl

Kedxwarî, ji bilî înkâr, xwînmijî û talankeriyê; bêbextî, bêtifaqî, dubendî, fesadî, birakujî, casûsî, derew, xapandin, zîna, dizî û birçîtî ye. Kurtî ji bo gelê bindest xelat û diyariyên wê ev in... Kirîna û firotina wê xeletî û çewtî ne. Ji ber wan xasîyetên hov roj bi roj di nav gelê bindest de tovê xayîn û xiyaneî diçîne, ji bo xwe hevalbend, xweşîroş û kirêgirtîyan zêde dike. Piştî dagirkerî peyde bû, xweşî cihê xwe dihêle ji bo nexweşiyê; şûna ronahiyê, tarî dibe mêvan, ken mala xwe bar dike ji ber giriyê.

Ji ber wê yekê ye ku, dema Misir di bin destê Îngilîzan de ye şairek rewşa gelê bin bar bi van rîzan tîne ber çav: "Erê ez nîzanim ev şemal ji bo çi digirî? Sedemê girîya wê gelek nêzîkbûna agirî, an jî dûrketina hingivînî ye? Nexêr sedem ew herdu jî nîn in. Tiştê ne ji wê, biyanî di nava wê de heye (fitîl) ew e wê girî berde."

Belê, her neteweyekî kêmasiyên wê hene. Lê belê her wêkî helbestvan jî gotiye dohnê (rûn) şemalê gelê bindest, fitîl jî gelê serdest e. An ku kedxwar û dagirker in. Fitîl rûndikên

Gelê Kurd di dîrokê de çend taybetiyên xerab ji Ereba, Fars û Tirkan wergirtine. Neyartiya di nav Kurdan fêkiya wan e. Alayên Hemîdiyê, cehşîti, cerdevanî, hizb-î kontra hemû berhemên wan in. Gelek caran tetîka xiyaneî hin Kurd dikişînin. Lê li piştê wan dijminê biyanî heye.

çavên şemalê dibarîne, her dem girî ber de û dihelîne.

Gelê Kurd di dîrokê de çend taybetiyên xerab ji Ereba, Fars û Tirkan wergirtine. Neyartiya di nav Kurdan fêkiya wan e. Alayên Hemîdiyê, cehşîti, cerdevanî, hizb-î kontra hemû berhemên wan in. Gelek caran tetîka xiyaneî hin Kurd dikişînin. Lê li piştê wan dijminê biyanî heye. Her çiqas dahol li milê Kurdên kirêkirî ve jî be, go-

pal di destê neyar de ye. Kurdên hevalê dijmin hemû deman hevsarkirî ne. Kurdê lixavê (gemî) wî di destê dijmin de ne be, nikare li hemberî têkoşîna gelê xwe bisekine.

Dera ku hirç bi xwe lê gîyar hewce nîn e pêşûna (şopa) wê bigerin. Ev ro dijmin hemû hêzên xwe ve êrîşa tîne ser gelê Kurd. Di paş vî şerê qirêgirtî de tiliya wî heye. Qatîlê mezin ew e. Ên din hemû feqiyên wî ne. Dubendî û dijminahiya nav gelên bindest madeyeke ji zagona kedxwariyê ye. Ger wê çeka jengargirtî tije neke, ji xwe mêtîngehiyê nadomîne. A girîng ew e ku, her welatparêzekî Kurd biyanîtiya di nava şemalê de nas bike û dema hirçê ber çavên xwe dibîne li şopa wê nege-re.

Dagirker dijminê rewşenbîran e. Ew baş dizane ku ew in ên zeviyên beyar avî dikin, ew in şivan û rêber, ew in ronahiya navneteweyan. Dagirkerên Ereba, Fars û Tirk bi hezaran çira û findên Kurdan vemirandin. Ên kuştinê kuştin, hin ji wan di zîndanên de rizandin, gelek jî derbeder kirin û di welatên xerîbiyê de mirin bexwîn, bêbirîn.

Musa Anter yek ji wê refê bû gihîştî destê me. Ber dilê me ew xelatê Kurdên Gotî û Kasîti, diyariya Medya û Kerdoxiyan bû. Zanatiya rengê Zerdeştî, mêranî û di bawerîya xwe de jî nêzîkê Şêx Seîd, Qadî Muhamed, Seyîd Rîza bû.

ÇINARA KEVNAR

Çavên te
Nemînin paş ve
Ey
Çinara
Şînbûyî şikevtên Zivingê
Çiq belav û kevnar
Tu
Ne bêkes î
Ne bêxwedan î
Ne jî
Bêxak û bêwar î.
Rehên te

Belav bûne serxetê
Mezrabotan
Zozanên bilind
Deşt û beriyên
Bêdar û ber.
Tu namirî
Bi
Guleyên celadên kirêgirtî
Hizb-î kontra yên
Hevsarkirî
Ên Dijminê har lê siwar.

Behzad Berçelanî

Nirxên 15'ê Tebaxê

15 Tebax 1993, Edene

Seyfettîn Özcan

Pirr germ e. Bi germa xwe tê zanîn nav û dengê germa meha Tebaxê. Gava Tebaxê gotin, germa havînê bi bîra mirovan tê. Gava Pazdehê Tebaxê tê gotin, Serhildana Egîdên Kurdistanê di mejiyên mirovan de cih distîne. Giran e germa heyva Tebaxê li Kurdistanê. Gava lê dixê erda çolan diqelişîne.

Her meh, xwedî rûmeteke di dema xwe de. Lê belê meha Tebaxê xwedî maneyeke cuda û xwedî rûmeteke giranbuha ye di Kurdistanê de. Ji ber ku Tebax di Kurdistanê de ne bi germa xwe bi tenê navdar û xwedî rûmet e. 15'ê Tebaxê bi destpêka şikandina nîrê zordariyê, bi qetandina zincîrên koledariyê, bi çirandina reşahiya tarîtiyê, bi guhertina giyana bindestiyê, bi windakirina şexsiyeta qelsîtiyê û destjêberdana (terikandina) tirsonekiyê jî xwedî rûmet û bi nav û deng e.

15'Ê TEBAXÊ SERHILDAN E

Dîrok: 15 Tebax 1984. Destpêka vebûna peleke nû di dîroka Kurdistanê de. Bi qumandariya serleşker heval

Egîr li Dihê (Erûh) û li Navşanê (Şemdînan) bi navê HRK (Hêzên Rizgariya Kurdistanê) bi livbaziyan gerîla û di bakurê Kurdistanê de bi destpêkirina şerê çekdarî re, ew bédengiya ew qas salan, ew bédengiya nerind û ew bédengiya bêşereftiyê xerab bû û dawî lê hat. Pelek nû vebû di dîroka Kurdistanê de, jiyanek nû dest pê kir di bakurê Kurdistanê de û rojek nû hilat li ser xaka Kurdistanê û ji gelê Kurd re.

15'Ê TEBAXÊ JÎN E

Lewre em ew birînên kûr, ew birînên xedar ên sed salan, birînên gelên Kurd, dest bi vebûnê kir, ew zimanê ku bi salan hatibû girêdan, ew zimanê lal, ew zimanê dewlemend zimanê Kurdî, dest bi peyvînê kir. Ew mejiyên ku bi sed hezar salan bi jênga bindestî û mêtîngehî hatibû meşandin dest bi vebûnê kir. Dest bi dîtinê kir wan çavên ku nirx û berjewendiyên xwe yî neteweyî û civakî nediditin.

15'Ê TEBAXÊ HÊVÎ YE

Em di salvegera neh saliya 15'ê Tebaxê de ne. Ji 15'ê Tebaxê 1984'an heta îro neh sal derbas bûn. Dem bi xwe ne demeke dirêj e. Lê belê pêşketin û guhertinê di wê demê de li Kurdistanê çêbûne gelek mezin, girîng û bêqiyas in. Ji hemû hêlan ve gavên gelek mezin hatin avêtin. Fersendekî dîrokî ket dest gelê Kurd. Bi taybetî di bakurê Kurdistanê û bi gellempêrî jî di her çar hêlên Kurdistanê de zanatiya ji hêlên neteweyî, siyasî, civakî, çandeyî û wêjeyî ve bi şeklek pirr maqûl û xurt pêş ket.

Me gelek cejn derbas kir/
Li ser çiyân/ Tî û birçî/
Em gelek cejn jiyan/ Li pişt tîlê rêsayî/
Di zîndanên de/ Me gelek cejn dît/
Li haf mirinê/ Lê belê min qet nedît/
Wek 21'ê Adarê livok/
Wek 15'ê Tebax'ê germ.

Di riya rizgarî û serxwebûna Kurdistanê de gavên pirr qewîm û fireh hatin avêtin. Baweriya gelê Kurd a serfirazî û serkeftinê ku gelek car hatibû şikandin, ji nû ve xurt

bû. Riya şerefê û bêşereftiyê cuda û kifş bû. Tirsra jiyanê bêşereftiyê giran bû û tirsra mirina nemir wînda bû. Ew giyana (rihê) welatparêziyê ku bi salan qels bûbû û şikestibû, bi raperîna 15'ê Tebaxê re xurt bû û bandora (tesîra) wê da hemû aliyên Kurdistanê û heta Rojhilata Navîn.

15'Ê TEBAXÊ SERKEFTIN E

Ew Kurdê ku bi salan hatibû înkarkirin û ku navê wî hatibû jibîrkirin, ew Kurdê ên jî Kurdîtiya xwe fedî (şerm) dikir û ditirsiya bi 15'ê Tebaxê re bi şeklekî serfirazî û bi şeklekî welatparêzî xwedî li Kurdîtiya xwe û li nirx û mafên xwe yên neteweyî û civakî derket.

Ew tore û rêzikên (qeyde) jî hêlên mêtîngeran ve ya ku li jor berjewendên mêtîniyê hatibûn çekirin, ji binî ve hatin avêtin. Bingeha wî li gor berjewendiyên Kurdistanê serbixwe hat avêtin.

15'Ê TEBAXÊ

FERSENDA DÎROKÎ YE

Ew çand, wêje, huner (pîşe) û nirxên gelê Kurd ên li ber parçebûn, belavbûn û windabûnê bûn, bi raperîna 15'ê Tebaxê re ji belavbûn û windabûnê xelas bûn û gihîştin nirxên xwe. Ew raman û rêzikên ku ji hêla dijminê gelê Kurd ve dihatin rêvebirin, ew raman û rêzikên çewt, ew raman û rêzikên li gor berjewendiyên mêtîniyê û li dijî berjewendiyên şoreşa Kurdistanê dihatin meşandin, bi raperîna 15'ê Tebaxê re felîşîn û weke her tiştê din ew jî, ji bo berjewendiyên şoreşa Kurdistanê hatin avakirin.

15'Ê TEBAXÊ HÊJA YE

15'ê Tebaxê; dawî anî li bédengiya çiyân. Ew çiyayên bilind, ew çiyayên navdar û ew çiyayên ku îro ji gerîla re bûye cih û war. Cûdî, Herekol, Zagros, Nemrût, Ararat, Sîpan, Bagok û Gabar kemilîn bi bejn û bala Egîdan.

Xweşî anî li deşt û zozanan. Ew deşt û zozanên hêja û ew deşt û zozanên rengîn. Dešta Mûşê, Heran û Şerefdîn. Xemilîn bi meşa pêşmergeyên bengîn.

Dawî anî li melûltiya çeman. Ew çemên dirêj, ew çemên navdar û ew çemên sor bûn bi xwîna şehîdan. Munzûr, Hêzil, Xabûr, Zap, Dicle, Ferad, Aras. Ew çemên giyana Mezrabotan, ew çemên jiyan didin xaka Kurdistan. Îro bi xuşe xuş û bi guşe guş diherikin ber bi azadiyê, bi xwîna şehîdan.

15'Ê TEBAXÊ MIZGÎNA SERXWEBÛNÊ YE

Belê raperîna 15'ê Tebaxê girîng e, serhildan e, jîn e, fersend e, hêvî ye, serkeftin e, vejîna nirx û berjewendên neteweyî û civakî û şoreşgerî ye. Mizgîna serxwebûnê û rizgariya Kurdistanê ye.

Ew nirxên şoreşgerî yên ku bi berxwedana Mazlûman, bi serhildanê Egîdan, bi fedekariya serokatîyê û bi xwîna hezaran şehîdan hatîye afirandin û ew gavên di riya şoreşa Kurdistanê de hatîne avêtin, wê gelên Kurd bibê serxwebûnê. Ji ber vê yekê ew kesên şoreşa Kurdistanê bivê pêwîst e ku xwedî li vê doz, liv û nirxan derê.

Salvegera neh saliya raperîna 15'ê Tebaxê li gelên Kurd pîroz be.

Bijî Pazdehê Tebaxê tu her bijî

Pazdehê Tebaxê de heştê û çarî
Li Dihê dest pê kir şerê çekdarî
Şikandin pozê dijminê xwînxwarî
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî.

Di heştê û çaran de hate çekirin
Di bin qomuta Agîtê bêmirin
Li Dihê, Navşanê wan dest pê kirin
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Şer pêşve diçe û pirrî bilind e
Bela dibe li nav bajar û gundan
Qereqol kirin wek hêlinê kun de
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Gerîla ji bo şer va ye li karan
Micalê nade dijmin ew tu caran
Êrîş birin ser komê neyaran
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Pazdehê Tebaxê bû cejna zanîne
Ji dijmin distînin vê heyf û kîne
Gerîla şer dikin giş ji bo jîne
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Xortê me şer dikin ji bona welat
Ji xwîne sor dikin ew zinar û lat
Li meydana şer qet nîn e tebat
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Tebax bûye cejn, halan û dîlan
Li ber çavê dijmin bû tirs û guman
Kurdan li her derî serê xwe hildan
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Tebax havînek şîrîn û xweş bû
Dilê Kurdan îro pê pirr geş bû
Stêrka gerîla bilind û geş bû
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Gerîla li ser çiyê va ye dibakin
Emê dijmin ji nav xwe rakin
Tu car bindestiyê em qebûl nakin
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Pirr pêşve diçe şerê PKK
Pirr şervan in ERNK û ARGK
Ew şîrîn di dilê me de gelek e
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Tebaxê bikin eyd û cejna xwe
Şehîdan tim bînin ser bîra xwe
Ala rengîn girê din li ser bejna xwe
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

Dilê min xweş bû ez bûm hevîdar
Kulîlk tevede vebûn va bûye bihar
Ji qada xwe derxin ziharê koremar
Bijî Pazdehê Tebaxê her dem tu bijî

M. Salih Alptekin

Dayîka Amed

Va ye paytexta welatê me va ye warê Mîdiya
Wê dinasin pirr xweşik lê zû de min ew nediya
Ev e taca nîştîman im, kaniya xwîna zelal
Ev e gulzara cîhanê ya me jê hez kiriya

Ay (Melê Kurd) ev e derya de vexwe bi kûlmên tijî
Dil û canê xwe tijî ke, jê bike tim hevîyan
Ev e Kurdistan dilê min ya tu tim qalê dikî
Here secdê zû ji bo Amed bi rengê sofîyan

Ferz e sed maç ew li ser min, bidime axa te ya sor
Ya ku rengîn e ji xwîna pakrewan û kuştîyan
Lê birêjim hêstiran bo kuştîyên azadiyê
Şêx Seîd, Doktor Fuad û wan şehîd û xaziyan

Sed silav bo te Diyarbekir a lewend û pirr şîrîn
Ez bi tenha li te mêvan, bende mîna sêwîyan
Dilşewatê te me Amed pêt û agir tene min
Ma çima wa kir li me û te felek û bextê siyan

Ev welatê wek bihuştê tev çiya û dar û çem
Sed mixabin maye kavil, dilê destê Romîyan!
Dayê Amed hêj dilê me û te nedîtî vês û ram
Tim perîşan û bi tirs in li deran wek xwîniyan

Li welatê xwe ne em lê parsek û xwas û hejar
Qunc bi qunc em digerin her weke bê bav û diyan
Bi dilopan didê me dijmin, bi enbaran dixwî
Hê jî bêhiş didine dû van perleman û kursîyan

Ba na sergerdan û gêj be, xweş weke çavan binêr
Çawa dîrok dilezîne bi çivan wek masîyan
Serxwebûna vî welatî ew e armanca mezin
Çi ne taktîkên beredayî ji bo çend pariyan

Omidar im Ameda min te bibînim serbixwe
Sûrê kelha te bilindtir be ji Ehram û çîyan
Xweş bibe seyran li dor te nav gul û mîngên di geş
Bîn bikin hev xort û keç, xweş paledayî bin siyan

Saeta azadiyê hevî dikim nêzik bibe
Ala rengîn xweş li ba be ser sera û xahîyan.

Melê Kurd

AZADÎ

Abdurrahman Durre

Rihano û Gulgezo

Xwedê rehma xwe li miriyên we bike Ebdirehmanê Hesenpaşê (Hasanpaşa, navê gundekî Melazgira Mûşê ye) digot: "Rihano û Gulgezo li Norşînê (Norşîn navê gundekî Bilîsê ye, jê re dibêjin Norşîna Mala Seyda jî) sabûn çêdikin (sabûnpêj bûn) û sabûna xwe dibirin li Bilîsê difirotin. Rojêke zivistanê dîsa diçin Bilîsê, li Xana Rehwayê li wan dibe bager, herdu jî di bagerê de dixeniqin, diçin ber rehma Xwedê.

Mele Ebdirehmanê rehmetî digot: "Cenazê wan anîn Norşînê ku veşêrin. Keça Rihano û keça Gulgezo bi ser wan de digiriyan, şîr dikirin, wiha dilûvandin: "Sabûnpêjê herdu taxan Gulgezo! Ez rebena av û avtêza te me Rihano." Rehmetî digot ku xelkê ji wan re digot: "Qedera Xwedê ye, negirîn, sebir bikin."

Süleyman Demîrel jî serokwezîrtî bêxwedî hişt û çû Xana Rehwayê. Xwedê neke ku ew jî di bagera siyasetê de bixeniqe, keça wî jî tune ye ku li ser bigirî û jê re bibêje: "De serê xwe hilde Silêmano, rextê xwe li mil de ez qurbano!" Belê Erdalê mozîkê wî, dê li ser wî şî-neke giran deyne; pozê xwe yê qotanî dirêj bike, devê xwe yê virtanî gilêj bike û helbestên sozînakî bibêje.

Lê her du keçikan li xwe dixistin, diqariyan û digotin, "Norşîn bêsabûn ma Rihano! De serê xwe bilind bike çavbeleko, keç qurbano!"

Süleyman Demîrel jî serokwezîrtî bêxwedî hişt û çû Xana Rehwayê. Xwedê neke ku ew jî di bagera siyasetê de bixeniqe, keça wî jî tune ye ku li ser bigirî û

jê re bibêje: "De serê xwe hilde Silêmano, rextê xwe li mil de ez qurbano!" Belê Erdalê mozîkê wî, dê li ser wî şîneke giran deyne; pozê xwe yê qotanî dirêj bike, devê xwe yê virtanî gilêj bike û helbestên sozînakî bibêje: "Sabûnpêjê herdu taxa Silêman! Bêdesmêjê şêx û axan ez qurban." Belkî Erdal wî bixe tirba bavê xwe jî, çawa be ew jî baba ye. Divê ku herdu baba jî li ba hev bin, tevî hev bin.

Xwedê hez bike Erbaqan Xoce jî wê telqîna wî wiha bixwîne: "Elînzar û melînzar, min kom dikir te dixwar, min virr dikir sed hezar, te gurr dikir dikir kar, em bi hev re bûn tucar, bi dev dost bûn dil neyar, oxweş tu bû wekî dar." Xwedê hez bike ku em bigihîjin dema mirîna Erbaqan, emê jî telqîna wî wiha bidin:

"Hey virrekê dîngenî, tu bû donê bi tenî
Bela serê dilsafan, bi fistik û xurafan
Bendê lingê Silêman, hey El'eman El'eman
Ji Türkeş û ji Eco, tu bêtertîr bû Neco
Hûn tev çêlê guran e, dibên ku em bira ne
Gurê har in hûn hemî, çi hînî bit çi semî
Rojê we reş û heş be, doja we gurr û geş be
Rehma qalo li we be, para we her ew hebe
Ez we wilo razî me, ku miftî û qazî me."

Lepêk herê welat merdûm bedêl hemû welatan o

● *Vasilî wêxtî haziriyê agêrayiş do. Vizê xwe genû. Jiyon yi o vêrînî, dewê yi, co ku te di omiv dina û xwertoniyê xwi vyarnavra, zê şerîdêkê film vêrî çimona viyetro. Way û biro û heval yi yêni vîr. Bi dilşayî vazdenû dikon qê xelaton. Xelaton genû û hêti kira ê gulî vîrsenûra. Labelê, siûdû bextreş pêsîr bavê yi vindetiv. Dyari riyê kira qîzêk gena û dirwêj barcyon nyeweşxonî di çimon xwi conûpeyrû û hesrêti dayişî welatî ina dinyara barkenû.*

● *Belê, jiyona Vasilî dramatik û o zerê merdûmî qulkenû. Gelo ma jiyon 30 milyon Kurd ku welatî xwi di bye warî û caw o û sirf qê Kurdatiyê xwi yenû qirkerdiş, vaj se? Sênî Vasilî nîbi Norwecij, Kurd zî hezar ser jî şerû nîbenû Tirk, Erebi û Ecem.*

Boxlonij

Gelek bûyêr estî ku jiyonî merdumî ser gelêk tesîron girdon verdên. Jiyona Vasilî Rambovskî jî hinavo. Hefto verîni di televîzyonî Norwecî dokumentêk ard verî çimonî mîletê xwi.

Hikayetî Vasilî Rambovskî dramatik iv. Rambovskî xwertêko Ukrayniyij iv. Şerî (herb) dina ê diyin di ordî Sovyetê vêrîn di esker iv. Wexta Hitler bi ordî xwi ra romenû serî Sovyetî, Vasilî bi gelêk hevalon xwi ra kwenû destî Almanan. Ser 1943 vî. Vasilî qedereko derg qamponî faşîstan di manenû û îşkenconî giro-non vîneû. Zaf hevalî yi di

binî in îşkenconî bêmerdumatî di mirênî. Labelê, Vasilî sênî benû daymîşî tehdaiyon benû û inadon merga xelisênû.

Pênî serê 1943'î di Alman hêsiron harbî bi keştîyon onî bajarî Norwec, Bergen û ujara zî onî Levanger. Qwext Norwec hêti Hitlera omîvî dagirkerdiş. Di myonî esîron di Vasilî zî biv. Qamponî Levanger di jê pê hesîron xebatî giron yêni kerdîş. Payizî serê 1945 di Vasilî di hevalon xwi yî Rusyayijon dir qampî hêsîrona remenû. Armancî yin resayiş Swêd iv. Eskêr Hitler bi kutikan xwi ra kwenî hêsiron dima. Wirdî hevalon Vasilî

pyeşênide û kişên. Vasilî ji remenû hevalî belangaz û bêkesan darîstan. Eskêr bi şewan û rwejan myonî daristonî di ryeçonî Vasilî çar-nenû, labelê siûd yi wyenû. Dariston benû starê Vasilî û binî peronî xwi di yi rind nimnenû.

Dariston di siûdêko newî bavê Vasilî wû. Dariston. Warêko xir û xalî. Te di bye dar û ber, cinawiron û lon çita estû? Payiz qedayişdiro, hewo serdin mijonê zimistan onû. Hoy xwezê benî giron. Gur gurê awê lona. Heriqayiş awê lon û deron vengêko xêrib danû. Veng xeribû, labelê vengêko dwestono. In vengû dwestonê di monenû. Vasilî zorbatî û bye însonetî ra o qeydi dêrb giron giroti ku êdi bye nan û kincan dariston di ravernayiş di zimistononî xedaran tercîh kenû. Gwero ku Vasilî vanû wi di sêr daristonî di mendû. Şer cîhan ê didon serê 1947'î di qeydyenû zî Vasilî hayê peçinû. Di sarê kûwon di tersinonî şer ver şertonî xweza ver xwiverdonû. Kwî war û ki yiy newê. Qeydoku wi vanû in wirdî seron di bi wêkerdiş adir xwi cinawirona pawitû.

Destpêkerdişî serê 1947'î di strînda di dewijêko Norwecij Vasilî holê xwi di halêko pêrişon di înenû û

teslîmî dewlet kenû. Labelê, teslîmkerdişî dewlet Vasilî nîxelesnenû. Norwecij bi dewletê xwi ra bi çimêko xirav onên Vasilî ra. Vasilî neweş û talûki vînen. Kesêk baweriyê xwi bi yi nîonû. Zon nezonayiş zî îna bye bawerî kenû giron. Qeydo ku Norwecijêk, ku Vasilî sinasnenû, von, merdûman dewlet heqartêko gird pê Vasilî kerdê û herrwey kwên. Gwerê in Norwecij Vasilî merdumêko baş û birûmet iv.

Labelê, welatêo xerîb di başti û rûmetî peri nîkena. Bêkesî zonyo merdûm şiknena. In ra pê Vasilî bi nomê nyewêşî hetî dewlet ra êrziyenû nyeweşxonî. Gelek zemon xwi oja di vyarnenûra. Nyeweşxonî mêzg yi kelejinenû. Vasilî êdi baweriyê xwi bi merdûman kerdavîn. Wezenû teypya biremû dariston û bibû azad. Dariston; hevalî yi wû rweja teng û tarî, heval yi wû bargiran. Labelê in firsend nîvînenû.

Ser zê aw verênî ra. Rambovskî nyewes, xonira yenû tever û zewicenû. Qeydoku êsenû Rambovskî bi zewac zî nîresenû mirad xwi. Cir kênêk bêna, la kênêk himo hîrsêriwa dadê yê bavî yê warverdena. Ina rweja tēpya heta ku Rambovskî mirenû, kênêk bayî

xwi nîvînenû.

Rambovskî, sarê xwi ra bajarî Leangêr di, bi kul û kederonî agêrayiş welatî xwi jiyonî xwi vyarnenûra. Nizdî 40 ser Norwec di mend, labelê nîşka bivû Norwecij. Wexta qê agêrdaiş derfet pēyda benû, serî Rambovskî bēni 70. Welatêko xêrib di tēnatî û psîkolojiî herb Rambovskî vîstû. Labelê agirdaiş erdî bav û kalon Vasilî kenû zê xwertêko çaresseri.

Vasilî wêxtî haziriyê agêrayiş do. Vizê xwe genû. Jiyon yi o vêrînî, dewê yi, co ku te di omiv dina û xwertoniyê xwi vyarnavra, zê şerîdêkê film vêrî çimona viyetro. Way û biro û heval yi yêni vîr. Bi dilşayî vazdenû dikon qê xelaton. Xelaton genû û hêti kira ê gulî vîrsenûra. Labelê, siûdû bextreş pêsîr bavê yi vindetiv. Dyari riyê kira qîzêk gena û dirwêj barcyon nyeweşxonî di çimon xwi conûpeyrû û hesrêti dayişî welatî ina dinyara barkenû.

Belê, jiyon Vasilî dramatik û o zerê merdûmî qulkenû. Gelo ma jiyon 30 milyon Kurd ku welatî xwi di bye warî û caw o û sirf qê Kurdatiyê xwi yenû qirkerdiş, vaj se? Sênî Vasilî nîbi Norwecij, Kurd zî hezar ser jî şerû nîbenû Tirk, Erebi û Ecem.

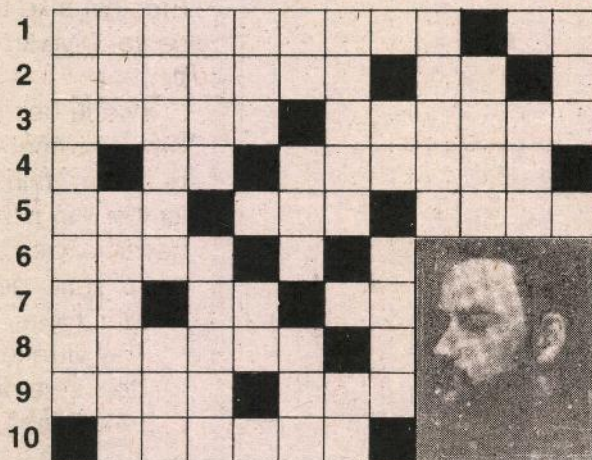
XAÇEPIRS

Amadekar: Rasto Zilanî

Çeperast: 1-Nivîskar û lêkolînerê Fransîz. Bi romanên xwe yê Germînal û Bûyera Dyffrûs tē nasîn. Yek ji romanên wî yê navdar jî 'Nan' e. Li ser bûyereke ku lêdikola, bi komployekê hate kuştin. Di wêne de tē dîtin /Notayek 2-Kesê ku ji hiriyê ta dirêse/ Cînavkek îşarkî 3-Anîn/ Di navbera Mêrdîn û Nisêbinê de xerabeyeke kevnare 4-Pla-qeya Teywanê/ Qazax, kenze 5-Menzel/ Peyva li hember girînê/ Axû 6-Bêdeng 7-Dîn/ Cihê meşê/ Cejn 8-Teze 9-Navekî mêran bi Rûsî/ Sewalek 10-Firoşkarên ku li nava gundan digerin

Serejêr: 1-Zanyariya lêkolîna binyata peyvnan 2-Qedexekirin/ Fersend 3-Nîşandan/ Dem, zeman 4-Zelqok/ Cihê gulaşa gayan 5-Zemîn/ Eşîret 6-Kaniyên ku ji qûntarên çiya diherikin/ Tek/ Belavbûyîna deng, olan 7-Navê pêxembereki/ Qertafeke paşgir a navçekirinê 8-Yaxût/ Mehek 9-Tuwalet, cihê destavê 10-Malbat 11-Hejmarek 12-Pejikandin

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

BERSIVA XAÇEPIRSA HEFTIYA ÇUYÎ

Çeperast: 1-Şolohov/ Îlah 2-Amed/ Lemlate 3-Gevez/ Gramer 4-IRA/ Ade/ Haşa 5-Rî/ Enerjî/ Es 6-E-dîb 7-Ananas 8-Onî/ Grek 9-Nî/ Re/ Ka 10-Siyahpoş
Serejêr: 1-Şagirt/ Ons 2-Omerî/ Antî 3-Leva/ Enî 4-Ode/ Eda/ Ra 5-Zanîngeh 6-Ol/ Debar 7-Veger/ Seko 8-Mr/ Jî/ Kaş 9-Îlahî 10-Lama 11-Ateşe 12-Heras

QERTA ABONETIYÊ

Ji kerema xwe re ji hejmarê ..... pê ve min bikin aboneyê rojnameya Welat

Nav:

Paşnav:

Navnîşan:

Bedelê abonetiye razînin:

Li derve: Y. Serhat Bucak

İş Bankası Cağaloğlu Şub.

Döviz tevdiat Hesap No: 3113617

Li Tirkîyê: 385393

Ji kerema xwe re vî cihî dagirin û tevî kopîyeke pelê razandina bedelê abonetiye bişînin.

Navnîşana Welat: Başmusahip Sok. Talas

Han 16 Kat:3 No:301 Cağaloğlu / İstanbul

Tel: 513 34 33 Fax (Tel): 511 50 07

Mercên abonetiye:

	Li hundir	Li derve
3 meh	60.000	30 DM
6 meh	120.000	60 DM
12 meh	240.000	120 DM

Li bakurê Kurdistan
Li nav dar û daristan

Li ser çiyakî bilind
Gelek asê xweş û rind

Hebû malbatek jûjî
Kê m aqil û bêmeji

Şeş çêlî û dê û bav
Malbatek bi deng û nav

Weke pêt û agir in
Lê hev û du nagirin

Bavê wan kire xîret
Bi gotin û bi şîret

Her şeş çêlî dane hev
Got: "Li min guhdar bin tev

Ku we neyarê xwe dî
Ji wir bibin nependî

Ger hûn bimînin neçar
Xwe bikin nava eyar

Bibin wek konek strî
Dijmin bi we nikarî

Qet xwe nekin pare par
Pišta xwe nedin neyar

Em xwe ser hev de herin
Dijmin bi me nikarin."

Her şeş birayên çeleng
Qet nekirin his û deng

Ji ber ku nehîsguh bûn
Wan hêlîn berdan û çûn

Serhişk in weke pola
Ketine deşt û çola

Xelas kirin daristan
Ne bax hiştin ne bostan

Li newal û geliyan
Ta êvarî geriyan

Li wan bû şeva tarî
Hawîrdor xir û xalî

Tê wan dengê şêr û gur
Dengê piling û sixûr

Zur zura hov û hirçan
Teva eyar rapêçan

Xwe kirin komek strî
Bi xof û tirs û girî

Parastina xwe divan
Ew ji tirs nalivan

Kund û evor û kovî
Tûtîk torîk û rovî

Dikin qajîn li hawîr
Strî li wan dikin tîr

Heta ku ne bu sibih
Qet ne qeliqîn ji cih

Şev bûrî rojê da der
Xwe derandin ji eyar

Her şeşan dane du hev
Bi lez û bez û bi rev

Tu nemabû hov û hirç
Wana bikin par û piç

Bi çavan dîtin mirin
Qesta hêlînê kirin

Her şeş gihan ber derî
Bi hev re dane girî

Ji meraqan dê û bav
Qet ranezabûn bi şev

Dê derî li wan vekir
Her şeş hewandin hundir

Himbêz kirin yek bi yek
Got: "Ez nebînim carek

Hûn ji malê werin der
Bi dizî û bêxeber"

Her şeşan gotin: "Tobe
Ma tiştê wilo dibe?"

Nema êdî bêxeber
Em ji hundir nayên der

Tiştê hate serê me
Nebînin neyarên me

Em soz û peyman didin
Em di peyva we de bin"

Roj û mehan da dû hev
Xebat dikin roj û şev

Dikevin çol û çayan
Bi destan û bi piyan

Kom dikin kirş û qalan
Bi roj û meh û salan

Bûn maldar û dewlemend
Li hev kirin hol û bend

Hemû parçe parçe bûn
Ber guhertin ji hev çûn

Bi hev ketin li her der
Hev û du re bûn dijber

Roj bi roj û sal bi sal
Tev ketin jiyaneke tal

Lew hate cîranê wan
Marekî reş wek zihan

Marê reş bi fend û fût
Ji jûjiyan re bû hût

Ew rojekê ji rojan
Kete pêşiya bavê wan

Bavê wanî îxtiyar
Gelek nexweş û hejar

Li nav rez û zeviyan
Ji xwe re digeriyan

Haya wî nîn e ji mar
Qevdek ji tirşo dixwar

Rebena ji ku zanî
Kemîna li pêş danî

Çend gav avêtin meşî
Marê reş û serteşî

Ji kemînê hate der
Jûjî kuşt û li wir xwar

Marê bêşerm û fedî
Nêrî dayîk bêxwedî

Tu der nîn e ku biçî
Danek têr danek birçî

Li ber hêlînê veket
Dema dayîk jê derket

Mar mefer jê re nehişt
Xwe çend kiryê ew jî kuşt

Her şeş bira bizdiyan
Xofa mar ket dilê wan

Li cem mar bi roj û şev
Ew tim dikin seba hev

Xwe bi hev xayîn dikin
Xwe bi mar şîrîn dikin

Marê har û bêmirwet
Bi du her şeş biran ket

Got: "Hê her şeş nebûn yek
Bilez bilivim carek

Hê ku ji hev re xayîn
Ez wan bikim firavîn."

Çavê xwe li wan gerand
Birayê mezin neqand

Çû raserî hêlînê
Da ku hat wî bibînê

Kete bin qevdek xweşil
Xwe li hev kir kofendil

Dema jûjiyê bêxem
Hêdî hêdî giha cem

Wek tîr vebe ji kevan
Poz lê kire wek heban

Weke pembû perpîtand
Zikê xwe pê werimand

Bira hemû mane şaş
Mar ji dû wan nade paş

Kete nav wan wek guran
Heta mane du biran

Nuka bi xwe hisiyan
Êdî ku dor giha wan

Gotin: "Xwelî li me be
Ne bi vî halê me be"

Bav û dayîka îxtiyar
Çar birayên wek diyar

Terş û talanê giran
Ji bo mar bûne qurban

Êdî em hev bernedin
Em li ber xwe lep vedin

Li hember wî marê har
Em ji hev bûn pare par

Bila neyê serê me
Wek dê bav û birê me

Emê li mar bigerin
Tola xwe jê bigirin

Herdu bira derketin
Li pêşya mar veketin

Mar şêliha tibarê
Li nêçîrê digerê

Nêrî jûjiyek qelew
Bi goşt û gelek bedew

Xwe ji tibarê berda
Kar kir herê bi ser da

Jûjiyê din bi dizî
Ji paş pê ve qelizî

Hê ji cih ne qeliqî
Jujî pê ve zeliqî

Duve ew kir devê xwe
Xwe kişand eyarê xwe

Mar bi şûn xwe ve nêrî
Li dû wî komek strî

Çiqas mar li ber xwe da
Jujî terrî berneda

Pê de çû piço piço
Heta ku mar bi nîvco

Marê dijmin û xayîn
Her derên wî bûne xwîn

Jûjiyan bi serhildan
Heyf û tola xwe hildan

Rakirin ew bindestî
Ketin jînek serbestî

Gelî zarokên Kurdan
Guh bidin Jîr Dilovan

Li hemberî dijminan
Tim û tim bêberxwedan

Ev ji bo we çîrok e
Lê seranser dîrok e.

Vê helbestê ji bo zarokên
jîr û zana pêşkêş dikim.

Jîr Dilovan

